

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Avrigeana”, „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inferior), „Bereșana”, „Berzoiva”, „Bihoreana”, „Bistrișana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Cârțișoreana”, „Ciarovana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiareana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”. (Sângeorgiu), „Isvorul”, (Sebeșul-inf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Lipovana”, „Lucaștrul”, „Lugoșana”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Corniavea), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Ilva-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercățiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăna”, „Țibleşana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Vulturea”, „Vulturul”, (Tășnad), „Zărândeană”, „Zlătneana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

La chestiunea „Societății de colportaj”.

2. Necesitatea „Societății de colportaj”.

(Continuare)

În numărul precedent am fost arătat aproximativ numărul cetitorilor români înainte cu 10 ani și numărul cărților și foilor ce se tipăreau atunci. Totdeodată am arătat, iarăș aproximativ, în ce raport stă la aceea dată numărul cetitorilor cu numărul cărților și foilor tipărite, ajungând la concluzia că cartea și foile noastre erau slab răspândite și se împunea aflarea unui mijloc prin care ele ar putea fi răspândite mai cu efect pretutindeni.

Ne întrebăm acum: schimbându-s'au oare înspre bine împrejurările noastre în ce privește numărul cetitorilor, al cărților și foilor, cum și raportul între publicațiuni și cetitori?

Un recensământ mai recent referitor la numărul celor ce știu ceti ne lipsește, precum ne lipsește și un *repertoriu*, fie și numai în condițiile cum se făcea odinioară la „Asociație”. Astfel ne lipsesc elementele de judecată trebuincioase pentru a putea face acum o combinație cât de cât mai temeinică referitor la raportul actual dintre știutorii de carte și dintre produsele pressei noastre.

Una e sigur, anume că în deceniul ultim am făcut o evoluție spre progres și că astfel numărul cetitorilor a trebuit să se sporească mult față de deceniul penultim

Încât se referă la cărțile tipărite și la tirajul lor în timp de un an, în lipsa unui repertoriu, nu ne putem pronunța. Dar și acestea trebuie să se fi sporit nu numai cuantitativ, ci și calitativ.

Această afirmație se sprijinește pe împrejurarea că în timpul de față avem câteva biblioteci populare, cum sunt: a „Asociațiunii”, a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”, a „Băncilor, române” a desp. „Cluj” al Asociațiunii, a „Foi Poporului” și „Biblioteca teatrală”.

Chiar și numai în aceste se scot an de an câteva zeci de cărți în multe zeci de mii de exemplare. Ce privește însă foile și revistele noastre, aceste s'au sporit mai mult decât îndoit în timp de un deceniu.

Pe când în 1899 aveam 14 foi și reviste, astăzi avem 34, afară de foile guvernamentale și socialiste, anume:

Foi cotidiene:

1. „Gazeta Transilvaniei” (Brașov).
2. „Lupta” (Budapesta).
3. „Tribuna” (Arad).

Edițiile populare ale ziarelor:

4. „Gazeta Transilvaniei” (Brașov).
5. „Tribuna” (Arad).
6. „Lupta” „Poporul Român” (Budapesta).

Foi populare:

7. „Foaia Poporului” (Sibiu).
8. „Libertatea”, cu
9. „Foaia interesantă” (Orăștie).

Alte foi politice:

10. „Drapelul” (Lugoj).
11. „Țara Noastră” (Sibiu).
12. „Progresul” (Oravița).
13. „Gazeta de Dumineca” (Șimleu).
14. „Revista Bistriței” (Bistrița).

15. „Deșteptarea“ (Brașov).
 16. „Țara Oltului“ (Făgăraș).
 17. „Olteanul“ (Făgăraș).
- Foi politice-bisericești:*
18. „Telegraful Român“ (Sibiiu).
 19. „Unirea“ (Blaj).
- Foi bisericesti:*
20. „Foaia Diecezană“ (Caransebeș).
 21. „Biserica și școala“ (Arad).
 22. „Păstorul sufletesc“ (Șimleu).
 23. „Revista teologică“ (Sibiiu).

Foi școlare:

24. „Foaia școlastică“ (Blaj).
25. „Vatra școlară“ (Sibiiu).
26. „Educatorul“ (Oravița).

Revistă culturală:

27. „Răvașul“ (Cluj).

Revistă politică-literară:

28. „Revista politică literară“ (Blaj).

Revistă literară:

29. „Luceafărul“ (Sibiiu).

Revistă științifică-literară:

30. „Transilvania“ (Sibiiu).

Reviste economice:

31. „Revista Economică“ (Sibiiu).
32. „Economia“ (Caransebeș).
33. „Tovărășia“ (Orăștie).
34. „Munca“ (Sassebeș).

Afară de aceste:

- „Ungaria“ (Cluj).
 „Severinul“ (Caransebeș).
 „Lumina“ (Budapesta).
 „Poporul“ (Budapesta).

In fine foile socialiste, scoase în românește.

Care e acum situația acestor foi și reviste, ce apar în număr așa de frumos, câți abonați cari plătesc regulat au ele, cum se susțin, cu ce greutate luptă, — sunt întrebări la care nu se poate da răspuns exact.

Socotelile ce le făcea însă în zilele trecute. „Revista Bistriței“ sunt dovadă că soarta lor nu e de individiat.

Numărul abonaților celor 34 foi și reviste socotit fiind în termen mediu la 34,000, adică de fiecare foaie 1000, tirajul cărților apărute anual socotindu-l în proporție cu al foilor ce apar acum, la vr'o 300,000, iar numărul știutorilor de carte crescând și el, față de acum sunt zece ani, la intelectuali cu vr'o 7000, iar la săteni cu o parte a rândului de elevi trecuți prin școală în

curs de 10 ani — măcar 100,000 — am putea să evaluăm numărul celor ce știu acum cei — dacă adăugăm și numărul total al elevilor, cari cercetează actualmente școalele noastre și alte școale (de stat etc.), și cei în serviciul militar, și subtrăgând pe ceice în cursul timpului de 10 ani au decedat — la cifra de cel puțin 600,000, dintre cari v'ro 20,000 intelectuali.

Dacă vom face acum o comparație între numărul cetitorilor sporți, față de acum 10 ani, și între cărțile și foile tipărite ce s'au sporit și ele, vom ajunge desigur la o proporție mai mult sau mai puțin diferită față de cea înainte cu 10 ani.

De sine se înțelege că, în lipsa unei statistice, a noastre proprie, referitoare la știutorii de carte și la tirajul cărților și foilor noastre, — combinațiile ce facem aici sunt de a se privi ca fiind foarte relative.

Totuș din ele se vede, că la noi și numărul mic de cetitori ce ne-am creat jertfește foarte puțin pentru hrana sufletească și cetește puțin, iar marea majoritate nu cetește de loc.

300,000 de cărți la 600,000 de cetitori, se vine tot la 2 cetitori o carte; iar 34,000 exemplare de foi la 600,000 de cetitori, se vine tot la 18 cetitori o foaie.

Aceasta e o situație care trebuie să ne pună pe griji și să ne dea impuls de a căuta cu totinadinsul a o schimbă cu altă situație mai favorabilă.

Pentru-că, să ne cugetăm numai, ce progres frumos am realiză când pe o cale oarecare, să zicem prin colportaj, am ajunge în timp apropiat, ca fiecare știutor de carte să procure pe an măcar o carte și să aboneze o foaie.

In acest caz numărul actual al exemplarelor de cărți s'ar ridica dela 300,000 la 600,000 iar tirajul foilor noastre dela 34,000 la 600,000.

Și ce ar însemnă aceasta?

In privința intelectuală ar însemna o ridicare a culturai noastre, care ar aduce cu sine și o ameliorare și întărire a situației poporului nostru pe toate terenele vieții, între cari și pe cel economic.

Dacă am socoti sporul contemplat, de 300,000 cărți numai cu câte 50 fileri de bucată, ar rezultă o sumă de K 150,000: iar sporul tirajului de 566,000 ex. la foi, socotindu-l numai cu K 5 exemplarul, ni-ar da suma de K 2.830,000, adică în total la K 3.000,000.

In vederea ajungerii mai grabnice a acestor rezultate intelectuale și materiale, credem că necesitatea unei „Societați de colportaj“ este evidentă, și, între împrejurările noastre, o credem mai neapărat trebuincioasă decât orice altfel de societate, reuniune sau însoțire culturală ori economică.

3. Cum se răspândesc acum cărțile și foile noastre?

1. Cărțile *didactice*, încât pentru școlile dela orașe, se răspândesc prin intervenția *librărilor*. La sate ele se răspândesc prin *învățători* și *scaunele școlare*, ici-coleă prin *comercianții stabiliți în sate* și, mai rar, direct prin *părinții copiilor*.

2. Cărțile *poporale* se distribuie, în mare parte, înființându-se cu ele biblioteci *poporale*, de cătră „*Asociație*“ și *despărțămintele ei*, apoi în ocazia prelegerilor *poporale* ce se țin în cadrele „*Asociației*“, ale „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului*“ etc.

Mai departe, ca premii, în ocazia examenelor, de cătră *învățători* și *scaunele școlare*, iar o parte prin *colportajul* de cărți, mai ales de rugăciuni, ce o *librărie* îl face prin *iconari* și *vanzători de făclii*.

Cazurile în cari cărțile *poporale* sunt cumpărate direct de însuș săteanul nostru, obvin mai rar.

3. *Cărturarii* noștri cumpără cărțile în mare parte direct dela librării sau dela autori.

Și cum se răspândesc cărțile, tot cam în acelaș fel se răspândesc și foile și revistele.

Anume: *foile poporale* se obonează mai mult prin intervenția *preoților* și *învățătorilor*; mai rar direct de cătră săteni.

Cărturarii își abonează înșiși foile și revistele.

Sunt o seamă de foi cari se dau, la cerere, gratuit. Astfel sunt foile *subvenționate* de guvern.

Cu felul acesta de răspândire a cărților și foilor noastre vedem unde am ajuns. Intelectualii noștri în genere cumpără cărți și abonează ziare românești puține și preste tot cetesc puțin românește.

Țăranii noștri de altă parte sunt într'o situație neasemănat mai rea; abia unde și unde câte unul cumpără câte o carte și abonează câte o foaie.

Tineretul nostru din școlile sătești și din cele dela orașe, e aproape cu totul străin de altă lectură afară de cea strict apartinătoare planului de învățământ. Afară de oarele de școală el nu-și completează cunoștințele, cum ar fi de dorit, prin o lectură aleasă, ce ar trebui să i-se facă, într'un chip oarecare, accesibilă.

Tineretul din școlile de stat sau ale cutăror confesiuni străine este absolut subtras dela o lectură bună românească și astfel expus din an în an tot mai mult înstrăinării de limba maternă și de legătura sufletească ce trebuie să o aibă cu neamul său, prin mijlocirea cărții și foilor scoase în românește.

Felul cum se răspândesc actualmente cărțile și foile noastre este, fără îndoială, primitiv și prin urmare nu mai corăspunde necesităților create de împrejurările în cari trăim.

Iată pentru ce trebuie găsite căi și mijloace nouă pentru a răspândi cartea și foile românești în toate casele unde se află cetitori, fie ei intelectuali, fie meseriași, comercianți, plugari, ostași, elevi din școlile primare, din școlile medii și superioare.

Și o „Societate de colportaj“ este doară singurul mijloc, care ar putea să schimbe starea actuală nefavorabilă de răspândire a cărții și foilor cu o altă stare mult mai corăspunzătoare trebuințelor noastre culturale, multe și mari.

(Va urma).

Bilanțul semestral al „Albinei“.

Primul nostru institut financiar își publică, conform uzului introdus de câțiva ani, bilanțul pe prima jumătate a anului curent între inserțiunile numărului nostru de față.

Cifrele, ce le prezintă acest bilanț sunt o nouă dovadă a dezvoltării și progresului constant ce-l face „Albina“ în toți ramii săi de afaceri, atât activi, cât și pasivi. Activele ei totale se cifrează la finea semestralului (30 Iunie) cu K 36,182,420, arătând față de perioada corăspunzătoare a anului trecut o creștere de circa K 3.400,000 —, iar față de încheierea dela finele anului 1908 un plus de aproape K 2.800,000.

Singuraticii rami de afaceri activi, prezintă față de perioada corăspunzătoare a anului trecut următoarele creșteri: Escontul circa K 2.100,000 (starea K 14.754,396 —, la finele anului 1908 K 13.055,802). Cambii cu acoperire hipotecară K 1.152,000 (starea K 2.094,244). Imprumuturi hipotecare circa K 600,000 (starea K 9.532,267, la finele anului 1908 K 9.184,551). Asemenea s'au sporit Cred. de cont-curent cu circa K 100,000 la K 3.405,699; celelalte poziții arată creșteri mai mici și se cifrează Creditele personale cu K 1.377,022 (în Iunie 1908 K 1.369,442) și Avansuri pe efecte (Lombard) cu K 55,256 — (în 1908 K 42,369). Efectele proprii, incluzive ale fondului de garanție și de penziune se urcă la considerabila sumă de K 3.848,000 — O poziție din active, care se remarcă prin *micimea ei* este poziția Diverse conturi debitoare de K 33,205 — care față de perioadă corăspunzătoare a anului trecut este în reducere cu circa K 35,000, iar față de finele anului cu circa K 11,000 —. Din suma de K 600,000, cu care capitalul soc. a fost urcat în ultima adunare generală a acestui institut la K 3.000,000 — a fost nevărsată la finea semestralului suma de K 463,151, care figurează sub acest titlu între active.* Considerând că prospectul de emisiune pentru aceasta a IV-a

*) Din suma de K 463,151 — K 150,000 sunt semnate de foștii acționari ai «Lugoșanei».

emisiune a fost lansat din partea direcțiunii abia cu data de 2 April a. c. (și a apărut pe la mijlocul lui April), iar terminul de optare a fost fixat pe ziua de 15 Iunie a. c. vărsămintele în sumă de aproape K 140,000 asupra restului de K 313,151 — s'au efectuat în interval de abia 2 luni, ceea-ce este de sigur un rezultat satisfăcător.

Intre pasive locul prim îl ocupă, pe lângă capitalul soc. de K 3 mil., *Depozitele spre fructificare*, cu considerabila sumă de aproape K 17.800,000 —, în creștere față de 30 Iunie a. tr. cu mai mult de K 1.300,000 și față de finele anului 1908 cu rotund K 1.100,000, o cifră care demonstrează mai bine decât orice fraze răsunătoare, creșterea continuă a clientelei acestei bănci și stabilitatea capitalurilor străine încredințate ei spre administrare și fructificare. Circulația scrisurilor fonciare, deși nici prima jumătate a anului curent n'a fost prielnică plasării efectelor cu dobândă fixă, a crescut față de perioada corăspunzătoare a anului trecut cu circa K 100,000, iar față de finele anului 1908 cu K 126,000 la K 7.126,000 — Reescontul, în urma creșterii continue a Escontului asemenea s'a sporit cu mai mult de K 1.120,000 față de Iunie 1908 și cu aproape K 650 000 față de finele anului trecut, cifrându-se cu K 5.020,411. — Rezervele, incluzive Fondul de penziune și cel de garanție al scrisurilor fonciare, se urcă cu finele lui Iunie a. c. la K 1.636,033 —, arătând față de perioada corăspunzătoare a anului trecut o creștere de aproape K 95,000. Celelalte poziții mai secundare ale pasivelor sunt aproape neschimbate ca și în anul trecut.

Contul Profit și Perdere arată un venit brut de K 939,511 cu rotund K 77,000 mai mare decât în 1908, față de care cheltuelile se cifrează cu K 746,041, rezultând pentru prima jumătate a anului curent un profit net de K 193,470 — mai mare decât la 30 Iunie 1908 cu circa K 30,000 Rentabilitatea capitalului soc. vărsat în sumă de K 2.536,849 — a fost deci în semestrul I. 1909 de circa 7.63%.

Admițând, că în a doua jumătate a anului în care, precum se știe circulația la bănci este de regulă mai vioaie, operațiile „Albinei” se vor desvoltă numai în aceiaș măsură, cum s'au desvoltat în perioada corăspunzătoare a anului trecut — profitul net probabil al anului 1909 va atinge cel puțin suma de K 400,000, care va îngădui cu înlesnire distribuirea unei dividende de 10% (ca și acum) asupra capitalului de K 2.550,000 — (căci acțiunile em. a IV-a, cu excepțiunea celor semnate de foștii acționari ai „Lugoșanei” participă numai la dividenda anului 1910), mai rămânând disponibile sume considerabile și pentru dotarea rezervelor, pentru scopuri culturale și de binefaceri etc.

Dela „Solidaritatea”.

Raportul secretarului asupra lucrărilor săvârșite în lunile Iunie și Iulie a. c.

Cu data de 4 crt. secretarul însoțirii noastre dl *Ioan I. Lăpădatu*, a prezentat prezidiului raportul său asupra lucrărilor săvârșite de Dsa în ultimele 2 luni trecute dela adunarea generală încoace.

Iată acest raport în întregime:

I.

În lunile Iunie și Iulie, au intrat la biroul secretariatului 53 de acte în 59 piese cu 165 acuze și au eșit 32 de acte în 60 piese cu 102 acuze. Total dară au intrat și eșit 85 de acte în 119 piese și cu 267 de acuze. Actele acestea se referesc, aproape toate, la lucrările cu cari s'a ocupat și se ocupă biroul secretarial. Acestea sunt:

II.

Rezolvirea deciziunilor aduse în adunarea generală a însoțirii și în ședința direcțiunii din 1 Iunie a. c., în care scop

a) s'au pregătit și înaintat tribunalului din Sibiu actele adunării generale;

b) s'au trimis spre comunicare cu băncile asociate deciziunile adunării generale;

c) s'a comunicat revizorilor experți denumirea lor și li-s'au cerut declarațiile de conformare;

d) s'a comunicat băncilor de nou intrate în însoțire deciziunile direcțiunii relativ la acceptarea lor ca membrii la „Solidaritatea” și

e) s'a rezolvit și celelalte deciziuni aduse în adunarea generală respective ședința direcțiunii din 1 Iunie a. c. și anume în senzul expunerilor de mai jos.

III.

Intocmirea arhivei direcțiunii, hotărâtă în legătură cu deciziunea Nr. 7 din 1 Ianuarie a. c., întâmpină greutate, de oarece deși băncile însoțite, prin scrisoarea noastră din 20 Ianuarie a. c., au fost rugate ca pentru scopurile arhivei, să trimeată câte două exemplare din statutele regulamentale și încheierile lor anuale, până astăzi acestei rugări a noastre s'au conformat abia nouăsprezece institute și anume: Albina, Ardeleana, Aurora (Baia mare), Bocșana, Bănățana, Brădetul, Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare (Săliște), Corvineana, Doina, Grănițerul, Mărgineana, Orientul, Piatra, Progresul, Riu-reana, Sebeșana (Sebeșul săsesc) Speranța (Hosman) și Ulpiana.

Completarea arhivei noastre însă și cu deosebire întocmirea datelor generale și speciale asupra băncilor însoțite, date a căror lipsă o simțim din ce în ce mai mult, se impune de urgență. Astfel va trebui să repetăm cât mai curând rugarea noastră față de băncile cari până azi nu ne-au trimis cele cerute în scopul arhivei.

În chestia *cursului pentru funcționarii de bancă*, cum Vă e cunoscut, după ce am stabilit materiile cursului proiectat, m-am adresat cu o scrisoare — al cărei text s'a publicat în Nr. 26 al „Revistei Economice” — tuturor aceloră despre cari credeam că se vor angaja la tractarea materialului ales. Special m'am adresat la patru juriconsulți ai noștri și la zece dintre cei mai probați bărbați de specialitate ce-i avem, rugându-i să se angajeze la tractarea temelor destinate pentru curs. Totasemenia prin organul de publicitate al însoțirii noastre am rugat pe toți aceia, cari ar voi să-și deie concursul lor la reușita cursului proiectat, să se anunțe într'un termen amintit.

Rezultatul a fost, că dintre cei invitați — cu excepțiunea a trei inși — parte au răspuns că din cauza scurtimii timpului, de astădată nu se pot determina la tractarea temelor alese, parte au promis sprijin numai întrucât împrejurările le vor permite să participe la cursul proiectat.

Răspuns afirmativ am obținut numai cu privire la următoarele lucrări:

1. Rolul băncilor și funcționarilor lor în viața noastră economică;
2. Prin ce mijloace se poate cultiva un funcționar de bancă?
3. Criza anului 1907;
4. Capitalurile pasive în circulația de bancă;
5. Noua lege de dare și procedura pentru stabilirea dărilor și
6. Societățile de asigurare și teoria asigurărilor.

Vă să zică dintre nouăsprezece lucrări proiectate, s'au înșinat abia șase, lângă cari avem de adaos și o temă afară de program, de un folos netăgăduit însă, anume: „Sarcinile ipotecare și problema desărcinării pământului“, înșinuată prin un distins jurist al nostru.

În urma acestui rezultat modest, în firma convingere că nu poate corăspunde scopului urmărit întrunirea funcționarilor noștri numai pentru un număr atât de restrâns de conferențe, cred că cursul al cărui început îl plănuisem pe 15 Aug. a. c., trebuie amânat, remânând ca asupra conferențelor înșinate, cum și asupra celor ce eventual s'ar mai înșinua să decidă la timpul său direcțiunea înșoțirii.

V.

Ce privește *chestiunea societății de asigurare*, Vă raportează, că procurându-mi datele de lipsă despre măsura asigurărilor la poporul nostru, după ce voi primi și răspunsurile unor chestionare, adresate băncilor noastre, Vă voi prezenta proiectul, cu elaborarea căruia am fost încredințat.

VI.

În fine Vă raportează că asupra *celorlalte afaceri* aflătoare ori întrate de nou la secretariat, cu cari m'am ocupat numai în parte, Vă voi prezenta raportul special.

Școala noastră comercială din Brașov.

Cu anul școlar expirat școala noastră comercială superioară din Brașov, acest unic institut românesc de învățământ special din patria noastră a implinit 40 de ani de existență.

Nu avem intențiunea a releva din privilegiul acesta, cum de obicei se face la astfel de aniversări, meritele, ce și le-a câștigat și foloasele ce le-a adus aceasta școală poporului nostru; nici nu ne vom ocupa cu absolvenții acestei școale, vre-o 500 la număr, unii ajunși în cursul timpului la poziții frumoase aici în țară, cât și preste hotarele patriei noastre; pentru acestea se va prezenta poate timpul oportun de altădată.

Ceea-ce ne face să ne ocupăm la acest loc cu școala noastră comercială din Brașov este strigătul de alarmă, ce a răsunat nu de mult în publicitate, din parte competentă, că: *situațiunea acestei școale a ajuns la marginea extremă a unei stări precarii și că este de*

ajuns cea mai mică sguđuire, ca să-i facă imposibilă funcționarea ei normală mai departe“.

Strigătul de alarmă l-a dat însuși directorul școalei, dl *Ars. Vlaicu*, în darea de seamă, ce o publică în fruntea „Anuarului“ ultim, sub titlul „*Situațiunea școalei noastre după 40 de ani de existență“.*

Autorul, după-ce în introducere face, nu fără drept, reproșul, că în opoziție cu entuziasmul și spiritul de jertfă al generațiilor din trecut, generația de azi a devenit apatică față de soarta școalei și a dat-o uitării, constatăază, că între astfel de împrejurări este numai firesc, că ea duce o viață suferindă și că nu este în stare a ține pas cu celelalte institute analoge din țară, cari fac progrese uimitoare.

Lipsele și inconvenientele, de cari suferă școala noastră comercială, autorul le descopere cu toată sinceritatea, împărțite în diferite categorii, după natura și urgența lor.

Le vom expune și noi pe scurt, ca cetitorii noștri cunoscându-le, să-și poată face inșiși concluziile, ce involuntar se impun.

Conducerea școalei, deși dela anul 1895 încoace separată de cea a celuilalt complex de școale din Brașov, în faptă este și astăzi în multe privințe dependentă de direcțiunea școalelor medii, cu cari are o mulțime de chestiuni comune: conferențe profesoriale comune etc.

Cu considerare la natura, la necesitățile și scopurile atât de diferite ale celor două institute de învățământ, dl *Vlaicu* consideră de o *necesitate imperioasă de primul rang ca școala comercială să fie absolut independentă și să-și aibă conducerea ei proprie și toate celea de lipsă neatârnatore de grația nimănui.*

Este o necesitate aceasta, care — zice dl *Vlaicu* — nu reclamă nici o jertfă, ci depinde numai de bunăvoința autorităților noastre sup. școlare-bisericești.

Corpul profesoral, la început și aproape 3 decenii, comun cu cel al școalelor medii, abia la 1896 s'a putut stabili pentru școala com. cu un director și 5 profesori ordinari. Dar aranjarea catedrelor după specialități, în lipsă de puteri potrivite și cualificate conform trebuințelor școalei a format și formează și azi o greutate de căpetenie.

De aceea se impune formarea unui corp didactic independent, complet și stabil al școalei, în care să fie reprezentate proporționat toate specialitățile.

Pentru a ajunge la aceasta dl *Vlaicu* propune a se trimite tineri capacitați, anume pentru a se cualifica de profesori la școala comercială.

Un inconvenient mare și care stăngenește în măsură extraordinară progresul învățământului în școala noastră comercială din Brașov este faptul, că elevii se recrutează din cele mai diferite institute de învățământ din țară și nu totdeauna din elementele cele mai bune. Căci durere, la noi și acum mai domină, spre marea pagubă a progresului nostru economic, părerea și obiceiul, de a da la școala comercială numai

pe tinerii mai puțin capacitați sau lipsiți de mijloacele materiale pentru a apuca altă carieră.

Pentru a ne putea închipui numai încâtva, ce muncă grea au profesorii școlii comerciale întru împlinirea chemării lor, este de ajuns să amintim, că d. ex. cei 38 elevi primiți în anul școlar expirat în cl. I. com. au fost adunați dela 18 institute diferite, cele mai multe, firește, neromânești!

Dacă vom mai adăuga la aceasta și faptul, că în cei 3 ani acești elevi cu pregătiri atât de diverse și de cele mai multeori mance au să percurgă un material atât de vast, care este prea bogat, chiar și pentru un curs de 4 ani, va trebui să-i dăm drept dlui Vlaicu, când zice, că „*aci se impune pe lângă completarea cursurilor la 4 ani, și o selecțiune temeinică a elevilor, fie printr'un examen de primire, fie printr'un curs pregătit, cum există la multe școli din străinătate*”.

Pe lângă lipsa unui local propriu acomodat tuturor cerințelor unei școli speciale moderne, școala noastră comercială din Brașov, este lipsită până acum de o mulțime de mijloace de învățământ absolut indispensabile pentru învățământul experimental-practic. Nu are laborator chimico-fizic, colecțiuni complete de aparate fizice și chimice și de mustre și modele de mărfuri; birou comercial practic; colecțiuni de harte geografice, tablouri istorice și alte tablouri de istorie naturală, de economie, de industrie, mecanică etc; mașini de scris și calculat, biblioteci generale și speciale pentru profesori și pentru elevi, în fine este lipsită aproape total și de manuale corăspunzătoare și avizați elevii și profesorii la folosirea de cărți străine.

Seria neajunsurilor expuse dl Vlaicu o încheie cu capitolul „*Salarizarea profesorilor*”, în care arată insuficiența salarelor, de cari beneficiază profesorii școlii comerciale și cere stăruitor, ca cei chemați să ridice în sfârșit și corpul didactic al acestei școli, la treapta egală cu colegii lor dela școlile medii, la care au drept după calificățiune, după concurs și serviciile prestate.

(Va urma).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 5 August 1909.

Situația pieței internaționale de bani este neschimbată, dominând pretutindenea abundența de numărare; la ultimo, ce este drept, etalonul s'a urcat puțin, dar a recăzut deja în primele zile ale lunii curente la nivelul redus de mai înainte.

În piața internă de bani cererile de ultimo, nu prea mari, au fost satisfăcute cu înlesnire și după ultimo piața este iarăși liniștită și discontul privat redus la $3-3\frac{1}{16}\%$.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Albina*” institut de credit și de economii în Sibiu a deschis în Mediaș în urma sistării Filialei de acolo a „*Racoțanei*” o agentură. Noua agentură a fost inaugurată la 1 crt. prin dl director executiv P. Cosma și dl șef-contabil I. Lissai. Conducerea ei este încredințată deocamdată dlui Dr. Dion. Roman, avocat și dirigentul de până acum al filialei „*Racoțanei*”.

„*Luncana*” institut de credit și de economii, soc. pe acții este firma unei noue întreprinderi financiare, ce este pe cale a se înființa în orașelul Marghita. (com. Bihor). În zilele aceste fruntașii de acolo și jur, vre-o 50 la număr, au ținut o conferință sub prezidiul dlui Vas. Tâmaș, paroh în Popești, în care au hotărât lansarea proiectului de înființare. Capitalul soc. este proiectat cu K 200,000 — în 200 acții à K 100 — și precum cetim în „*Gazeta de Duminecă*” înființarea noii bănci este reclamată de trebuințe reale, deci noua întreprindere vrednică de sprijinul publicului.

Marghita (Margitta) are circa 5100 locuitori, Români în loc puțin, la vre-o 250, dar cercul este aproape românesc, pe care-l „fericesc” 5 bănci străine din Marghita.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria. Raportul ministerului de agricultură dela 1 August a. c. prezintă astfel situația agricolă la această dată:

Căldura ce s'a pornit în jumătatea a doua a lunii Iulie a favorizat lucrările secerișului în întreaga țară.

Pe cât de favorabil a fost însă timpul secetos pentru seceriș și pentru căratul și adăpostirea cerealelor, pe atât de nefavorabil a fost el pentru prosperarea plantelor de săpat, nutrețuri, legumi, vii și poame. În unele locuri cucuruzul, napii și cartofii au suferit așa de mult din cauza secetei, că recolta pare amenințată de pericol serios.

Este indiscutabil acum că grâul corăspunde așteptărilor numai în puține locuri. Ce e drept, sunt regiuni respective comitate, în cari rezultatele satisfac atât cantitativ cât și calitativ pe producători; dar totuș rezultatul în genere nu numai nu se poate numi satisfăcător, ci în asemănare cu cel al anului precedent se poate caracteriza ca fiind nefavorabil. Și recolta de paie nu prea e de laudă; abia sunt localități, unde aceasta s'ar putea numi satisfăcătoare.

Mult mai bine a isbutit săcara, așa că în unele locuri ea a întrecut așteptările agricultorilor. Rezultatul recoltei acesteia în genere este mijlociu, în unele locuri mai bun decât mijlociu.

Orzul și ovășul în genere dau o recoltă favorabilă, bună mijlocie, s'ar putea numi preste așteptare, în tot cazul superioară celei din anul trecut atât ca cantitate, cât și ca calitate.

Recolta cerealelor din anul curent, este evaluată în cifre astfel:

	Teritoriul sămănat în jug. cat.	Recolta pe jug. cat. în măși m.	Recolta totală în măși metr.	Recolta an. 1908 în măși metric
Grâu	5.751,624	5-93	34.022,600	41.423,229
Săcară	1.860,475	6-38	11.866,700	12.190,421
Orz	2.001,593	7-27	14.564,700	12.263,031
Ovăș	1.919,619	6-75	12.959,300	10,184,926

Cucuruzul semănat de timpuriu a îndurat până acum fără daună influințele nefavorabile ale timpului; formarea tulpilor și grăunțelor reclamă însă acum imperios ploaie. Mult mai nefavorabilă este însă situația semănăturilor mai târzii, cari au început să sufere din cauza secetei și a fi atacate de boale feurite în unele părți ale țării, îndeosebi în părțile transilvane.

Cartofii. Situația cartofilor dă speranțe frumoase, cu toată seceta a împiedecat foarte mult prosperarea lor. Cartofii timpurii nu vor putea ajunge la o dezvoltare normală; cei mai târzii însă prosperează bine și, urmând ploii, vor da recoltă bună.

Plantele de grădină au suferit mult în urma secetei. În lipsa ploii cu greu se va putea obține o recoltă satisfăcătoare.

Varza a suportat până acum căldura, fără pagube simțitoare; dar pentru dezvoltarea ei ulterioară ploaia este neapărat trebuincioasă.

Păstioasele s'au dezvoltat în genere bine; totuși în urma secetei bonul nu a putut ajunge la mărimea normală și încep a se coace înainte de vreme, iar foile și vrăjii a se usca; plantele mai târzii, acum în floare, reclamă imperios ploaie.

Meiul timpuriu suportă încă căldura, se dezvoltă bine și promite o recoltă satisfăcătoare; meiul târziu a rămas îndărăt în dezvoltare și, urmând și pe mai departe timp nefavorabil, prosperarea lui va fi compromisă.

Hrișca, promite o recoltă bună.

Mohorul se dezvoltă satisfăcător; totuși reclamă ploaie de urgență.

Cânepa promite recoltă satisfăcătoare; *inul* nu a ajuns la înălțimea normală

Hemeiul prosperează bine.

Tutunul reclamă imperios ploaie. Semănăturile târzii au început să sufere din cauza secetei.

Napii de zăhar și de nutreț mai puternici au suportat până acum cu succes seceta; cei mai slabi se resimt mult din această cauză.

Plantele de nutreț. Trifoiul și luțerna nu au dat din a doua și a treia cositură recoltă satisfăcătoare în privința cantitativă; dar cu atât mai bună în privința calitativă. Pentru dezvoltarea lor ulterioară e neapărat necesară ploaie din belșug.

Mădărichea a dat recoltă satisfăcătoare.

Cucuruzul de nutreț reclamă ploaie, care urmând, va da recoltă bună.

Pășunile sufer mult din cauza secetei; în unele regiuni vitele găsesc puțină hrană.

Vieile dealungul Dunării și în unele părți din dreapta Tisei promit recoltă satisfăcătoare și chiar bună; în celelalte regiuni prospectele recoltei sunt slabe, în unele locuri foarte slabe.

Pomi. Cireșele și vișinile au dat recoltă satisfăcătoare; din contră merele, perele și nucile vor da numai în puține locuri rezultate satisfăcătoare. Prune sunt în puține locuri.

CRONICA.

Cursul de vară al funcționarilor noștri, din motivele arătate la alt loc al Revistei s'a amânat pe timp nedeterminat.

*

Fondări noue și urcări de capital în 1909.

Între instituturile noastre de bani, cari și-au urcat capitalul în semestrul I. al a. c. este și „*Nădlăcana*” din Nădlac. Acest institut și-a urcat capitalul în adun. gen. ordinară dela 25 Martie a. c. cu K 100,000 la K 200,000 —, vărsându-se până la termenul de optare

de 31 Mai a. c. în contul capitalului emisiunii noue 70%.

*

Agentură postală nouă s'a deschis la 1 crt. în comuna *Akosfalva* (Acoșfalău) com. Murăș-Turda), de care se țin comunele Acoșfalău și Sânbenedic (Nyárad-szentbenedek).

*

Bancnotele à fl. 10. v. a. Atragem din nou atenția cetitorilor noștri că *bancnotele à fl. 10 v. a.* purtând data de 1 Mai 1880, încetează a mai circula cu ziua de 31 August a. c. De prezent Banca Austro-Ungară le mai primește pentru schimbare; după 31 August a. c. însă nici nu se rescumpără, nici nu se mai schimbă, încetând față de bancotele din cesțiune orice obligament al băncii de emisiune.

Pentru a feri de pagube poporul nostru, care și acum mai are în multe părți obiceiul de a ține economiile sale pe fundul lăzii, ar fi de dorit, ca faptului retragerii din circulație a bancnotelor à fl. 10 — să-i dea toți factorii chemați, cea mai extinsă publicitate.

DIN REGISTRUL FIRMEI.

„*Lăpușana*” în Lăpuș. Inregistrat modificarea §. 69 al statutelor, întâmplată în adun. gen. ordinară dela 2 Martie a. c. conform căruia semnarea firmei se face prin doi membri din direcțiune, sub textul firmei, scris sau imprimat cu stampila.

„*Gloria*” în Puj. Inregistrat: în adun. gen. ordinară dela 15 Aprilie a. c. funcționarul *Dumitru Sgaverdea*, a fost investit cu dreptul de firmare.

„*Hondoleana*” în Hondol. Inregistrat: în adun. gener. extraordinară dela 7 Iunie a. c. au fost aleși membrii în direcțiune: *Ioan Crainic* și *Nicolae Fărcaș* din Certegiul de sus; *Dumitru Ghiț* și *Nicolae Bodreanu* din Hondol, în locul lui *Ioan Lucăcel*, *Iosif Iancu*, *Iosif Bucureștean* și *Ioan Furdui*.

„*Grăunțul*” însoțire de consum în Șulumberg (Lesses) Inregistrat: însoțirea aceasta cu responsabilitate limitată s'a înființat la 15 Ianuarie a. c. pe 30 ani; scopul ei este procurarea articolelor de consum și economice pe seama membrilor. Direcțiunea se compune din următorii: *Mihailu Păcală*, *Aurel Varga*, *Arsenie Vaja*, *Nic. Suciu* și *Ioan Musca*, toți din Șulumberg.

Firme insolvente.

„*Însoțirea de consum și valorizare*” din Cosniciul de jos (com. Sălagiu) a convocat pe 8 crt. o adunare gen. extraordinară pentru a hotărî liquidarea.

Traian Streza, comerciant în Făgăraș.

Firme falite.

Máthé & târsa, comerciant în Cluj, tribunalul Cluj, anunțarea pretensiunilor 30 August, liquidarea lor 9 Septembrie și alegerea comitetului 2 Octombrie a. c.

Haas & Schneider, comerciant în M.-Sziget, tribunalul M.-Sziget, anunțarea pretensiunilor 24 August, liquidarea lor 31 August și alegerea comitetului 3 Septembrie a. c.

S u m a r.

La chestiunea „Societății de colportaj”. — Bilanțul semestral al „Albinei”. — Dela „Solidaritatea”. — Școala noastră comercială din Brașov. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Agricultură*: Situațiunea agricolă. — *Cronică*: Cursul de vară al funcționarilor noștri, Fondări noue și urcări de capital în 1909, Agentură postală nouă. — Din registrul firmelor.

„ALBINA“, Institut de credit și de economii în Sibiiu.

Incheierea semestrală cu 30 Iunie 1909.

ACTIVE.		CONTUL BILANȚULUI.		PASIVE.	
		K	f		
Cassa în numărar		61,351	59	Capital social: 15,000 acțiuni à K 200 .	3.000,000—
Monete		382	27	Fondul de rezervă al acționarilor . . .	373,000—
Cambii de bancă	14.754,396	94		Fondul de garanție al scrisurilor fonciare	500,000—
Credite cambiale cu acoperire hipot. .	2.094,244	47		Fondul special de rezervă	136,625·05
Impr. hipot. în scrisuri fonc. 9.147,692·81				Fondul de penziune al funcționarilor .	626,408—
„ „ în numărar . 384,574·35	9.532,267	16		Depuneri spre fructificare	17.776,536·32
Credite de cont curent	3.405,699	77		Scrisuri fonciare cu 5% în florini în cir-	
Credite personale	1.377,022	—		culațiune	804,000—
Avansuri pe efecte publice	55,256	—		Scrisuri fonciare cu 5% în	
Casa institutului, realități dela gara Bra-				coroane în circulațiune * 3.581,000—	
șov și div. realități de vânzare . . .	526,527	88		Scrisuri fonciare cu 4½% 2.544,000—	6.929,000—
Efecte publice	3.007,868	55		Scrisuri fonciare eșite la sorți în circu-	
Acții dela diverse bănci	92,000	—		lațiune	197,000—
Efectele fondului de garanție al scrisu-				Cambii de bancă reescontate	5.020,411·16
rilor fonciare	532,198	50		Diverse conturi creditoare	1.167,663·77
Efectele fondului de penziune al funcțio-				Dividende neridicate	5,248—
narilor institutului	216,133	—		Interese anticipate	144,357·30
Interese după efecte	28,025	78		Interese transitoare de scris. fonc. . .	112,700—
Mobilier	2,689	52		Profit net	193,470·57
Diverse conturi debitoare	33,205	74			
Capital restant din emisiunea a IV-a .	463,151	—			
	36.182,420	17			36.182,420·17

DEBIT.		CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.		CREDIT.	
		K	f		
Interese:				Interese:	
pentru dep. spre fructificare 390,969·54				dela cambii de bancă	387,246·81
pentru scrisuri fonciare . 169,565·28				„ credite camb. cu acop.	
pentru împrumuturi luate				hipot.	60,982·27
pe efecte	15,861	28	576,396	„ împrumuturi hipotec. 265,340·07	
Spese:				„ credite de cont-curent 87,522·20	
Salare	74,225	81		„ efecte publice	68,643·30
Bani de cvartir	13,945	72		„ credite personale	52,598·06
Imprim., registre, porto, di-				„ avansuri pe efecte	1,839·15
verse	15,399	99			924,171·86
Marce de prezență	3,730	—	107,301	Chirie	5,197·52
Contribuțiune:				Proviziuni	10,142·01
directă	22,856	09			
10% dare la interesele dela					
depuneri	39,487	11	62,343		
Profit net			193,470		
			57		
			939,511		
			39		

Sibiiu, 30 Iunie 1909.

Iosif St. Șuluțu m. p.,
prezident.

St. Stroia m. p.,
membru al direcțiunii.

Cosma m. p.,
dir. executiv.

Iosif Lissai m. p.,
contabil-șef.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiiu, 31 Iulie 1909.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Vasile Bologa m. p.

Emil Verzar m. p.

Ioan Henteș m. p.

Victor Fincu m. p.